

ЕКОНОМІКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ КЛАСТЕРІЗАЦІЇ РОЗВИТКУ ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Стабільне інноваційне зростання та відновлення економічного простору України, розвиток адекватних умов підприємництва та конкурентоспроможності потребують активізації інвестиційних процесів, певної модернізації інфраструктурного та організаційно-економічного забезпечення. Потенційно інтегрованою структурою, що здатна реально вплинути на процеси комерціалізації інновацій в переробній сфері є кластер. Ідеї кластерізації економіки не є новими, проте враховуючи сферу застосування не втрачають своєї актуальності та доводять високий рівень ефективності.

Перспективним напрямком розвитку агропромислових формувань є створення агропромислового м'ясопродуктового кластера. Кластер – унікальна комбінація територіально локалізованих підприємницьких структур, пов'язаних комплексом взаємин із приводу виробництва й реалізації однойменної продукції, державне управління реструктуризацією в якому забезпечує досягнення стану стійкого розвитку підприємництва. Мова йде про новий, кластерний розподіл основного капіталу на відміну від традиційного галузевого розподілу.

Центром кластера може стати м'ясопереробне підприємство, навколо якого поєднуються сільськогосподарські товаровиробники, організації інфраструктури на основі договорів про стратегічну взаємодію. У складі кластера повинні бути присутні транспортні організації, організації сільськогосподарського машинобудування (при їх наявності в регіоні), сільськогосподарські й переробні організації. Розроблено методичний підхід до кластерізації підприємств м'ясопереробної галузі. Для цих цілей визначено показники, які відображають здатність м'ясопереробних підприємств до розвитку, а також здатність сприймати управлінські рішення: індекси інвестиційної активності й фондovіддачі. Індекс інвестиційної активності є показником, що свідчить, наскільки підприємство інвестує свою діяльність, а отже, розвивається, а фондovіддача – наскільки організація ефективно управляється. Пропонований алгоритм кластерізації галузі складається з двох логічних компонентів.

Ціль першого компонента полягає у виборі найкращого поєднання ознак фондovіддачі, що здійснює найбільш значну й контрастну кластерізацію. Другий компонент виявляє кластери в

межах даного встановленого набору ознак. Пропонований підхід до формування кластера в м'ясопереробній галузі полягає в тому, що включення організацій до складу потенційного кластеру не може бути виборчим. Реструктуризувати за допомогою інвестицій необхідно всі працюючі організації. Цей принцип відповідає нашому визначенню стану стійкого розвитку. Будь-яке підприємство, що здійснює підприємницьку діяльність на ринку, має право на спрямований процес по переводу з одного стану в інший, більш сприятливий й відповідний вимогам конкретного проміжку часу й конкретних умов (реструктуризацію), за допомогою інвестування діяльності такої організації.

Формування інноваційних кластерів як осередків каналізації інновацій залежить від вузькопрофільних чинників мережевого співробітництва: значні розриви в технічному і економічному розвитку учасників кластеру, розбіжності у формуванні маркетингової та інвестиційної політики тощо. При цьому не варто применшувати значення управлінських контурів при формуванні фінансової архітектури та фінансових механізмів інноваційних кластерів, які становлять потужну платформу їх успішного функціонування.

Формування економіко-організаційного механізму управління інноваційними кластерами є вкрай складним та багатограним процесом в силу специфіки застосування та повинен ураховувати наступні принципи:

1. Принцип управління фінансовими відносинами. Цей принцип передбачає врахування всіх управлінських аспектів щодо фінансових зобов'язань в середині кластерної групи та поза її межами.

2. Принцип управління податковими відносинами. Врахування такого принципу передбачає синхронізацію податкових платежів всіх учасників кластеру через їх оптимізацію та систему податкового планування.

3. Принцип мобілізації фінансових ресурсів. Такий принцип ґрунтується на визначенні класичних та альтернативних джерел формування фінансових ресурсів інноваційного кластеру.

4. Принцип оптимізації інвестиційних потоків у межах кластеру в процесі реалізації інноваційних проєктів.

Визначені організаційно-економічні механізми управління інноваційними кластерами є перспективним напрямком подальших досліджень в аграрній економіці. Кластеризація здатна надати вагомі інноваційні імпульси в загальну економічну політику держави.